

Insiktsfulla samtal om varför man skriver och läser och hur det går till att lära sig att skriva och läsa

Ett underlag för samtal med barn om deras läsning och skrivning ger struktur åt samtalet. Detta är inledningsvis öppet i sin frågestruktur och barnen uppmuntras att berätta om sin upplevelse av förskola/förskoleklassituationen. Därefter fokuseras skrivning alternativt läsning i samtalet. För yngre barn kan skrivning vara mer konkret för barnet att tala om, eftersom skrivandet ligger nära barns bildskapande.

Skrivandets funktion analyseras genom att barnet får berätta om varför det är bra att kunna skriva och vad man har för nytta av att kunna skriva. Det finns en värdering i frågan som visar att läraren är positivt inställd till skrivning. Därefter riktas intervjun mot att barnen får göra en bedömning av den egna skrivförmågan. Nästa frågeområde handlar om hur barnet gör när det skriver, hur barnet uppfattar att läraren gör, samt vad läraren tycker är viktigt när det gäller skrivning. Dessutom tillfrågas barnet om vad det behöver kunna för att lära sig skriva. Barnet uppmanas också att berätta sin uppfattning av hur vuxna gör för att barnet ska lära sig skriva.

Samtalet behandlar också barnets tankar om hur barnet gör när det skriver och vad barnet behöver kunna för att skriva. Följande samtalsunderlag kan användas.

SAMTALSUNDERLAG

Nu har du börjat i förskolan/förskoleklassen...

Samtalet inleds med allmänna frågor

Vad ska du göra i förskola/förskoleklassen?

Vad gör fröken?

Vad gör ni?

Varför?

(Beroende på hur barnet svarar riktas intervjun in mot skrivning alt. läsning)

Vad tänker du på när du hör ordet skriva/skrivning (läsa/läsning)?

Skriftspråkets funktion (varför) behandlas i nästkommande tre frågor.

Varför är det bra att kunna skriva och läsa?

Vad kan man göra om man kan skriva?

Varför vill du lära dig skriva?

Om det känns trögt kan man byta ut de inledande orden till

berätta för mig, visa mig hur, när du gör etc. är det bra att kunna skriva?

Därefter får barnet göra en bedömning av den egna skriv/läsförmågan och hur de ser på den.

Kan du skriva?

Hur bra skriver du?

Hur gör du när du skriver?

Hur gör fröken när hon skriver?

Med hjälp av nästkommande frågor kan intervjuaren undersöka hur barnen uppfattar att de ska lära sig skriva/läsa.

Hur gör du när du lär dig skriva?

Vad behöver du kunna för att lära dig skriva?

Hur gör fröken när hon lär ut skrivning?

Vad tror du att N. N. tycker är viktigt när det gäller skrivning?

Hur vet du det?

Skrivningens innehåll utforskas med hjälp av följande frågor

Vad skriver du här i förskolan/förskoleklassen?

Vad skriver du hemma?

Vad skrev du i förskolan? (om barnet går i förskoleklass)

Att lösa ett problem med hjälp av skriftspråket undersöks också i samtalet.

Hur skulle du göra för att någon som bor långt bort skulle få reda på en skojig sak som har hänt här i förskolan/förskoleklassen?

Ta reda på hur barnet faktiskt skriver

Med hjälp av vykort/e-post kan barnet utföra en konkret skrivuppgift genom att skriva ett vykort/e-post och skicka det till någon.

För att få veta barnets uppfattning om innehållet i intervjun kan läraren ställa följande fråga:

Vad har vi pratat om?

Referenser

- Dahlgren, G., Gustafsson, K., Mellgren, E., & Olsson, L-E. (2006). *Barn upptäcker skriftspråket* (3:dje uppl.). Stockholm: Liber.
- Gustafsson, K., & Mellgren, E. (2000). *En studie om barns skrivlärande*. IPD-rapporter Nr 2000:08. Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik.
- Gustafsson, K., & Mellgren, E. (2002). Using Text in Pre-school – A Learning Environment. *Early Child Development and Care* 172(6), 603-624.
- Gustafsson, K. & Mellgren, E. (2005) *Barns skriftspråkande att bli en skrivande och läsande person*. (Göteborg Studies in Educational Sciences 227). Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Sheridan, S., Pramling Samuelsson, I., Johansson, E., Doverborg, E., Mellgren, E., Gustafsson, K. och Kultti, A. (in press). *Barns tidiga lärande En tvärvetenskaplig studie om förskolans bidrag till barns lärande*. (Kommer att publiceras under hösten 2008 i publikationsserien Göteborg Studies in Educational Sciences, xxx.) Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis